

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש

פרשת וילך

הגיליון השבועי לכל יהודי 979

ד' בתשרי התשס"ו
(7.10.05)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

לא להתייאש, אפשר לתקן

גם אם לא נצליח להגשים את כל ההחלטות הטובות, עצם השאיפה להשתנות משאירה אותנו על-פני המים. היא מוכיחה שעדיין נותרה בנו רוח-חיים של מאבק ושל ניסיון להיחלץ

ס יפר המשפיע האגדי, ר' מענדל פוטרפס, כי בשבתו בכלל הסובייטי מצא את עצמו מתבונן בעקביש שטווה את קוריו. הוא הבחין כי לאחר שהעכביש מסיים את טוויית הרשת, הוא עומד בפניה וממתין בסבלנות לזבוב שיילכד בה. כאשר הזבוב נלכד ומנסה להיחלץ מהרשת, עדיין העכביש עומד על עומדו ואינו זז. הוא מחכה שהזבוב יתייאש ויחדל מלפרפר, ואז הוא עט עליו וטורף אותו.

כחסידי האמון על דברי הבעל-שם-טוב, שכל דבר שיהודי רואה או שומע יש בו הוראה בעבודת הבורא, חשב ר' מענדל שיש כאן לקח גדול לאדם: ה'עכביש' נמשל ליצר-הרע, הטווה את קוריו ומנסה להפילנו בפח. לעיתים הוא מצליח בכך, והאדם מועד ונכשל. אולם כל עוד אין האדם מתייאש והוא לפחות מנסה 'לפרפר', יש לו סיכוי להיחלץ מהמלכודת. אם חלילה הוא משלים עם המצב וחדל מלנסות להשתחרר, אז הוא נופל כפרי בשל לזרועות היצר.

לנסות ושוב לנסות

הנה, שוב אנו עומדים בעשרת ימי התשובה, מתכוננים ליום הקדוש, יום-הכיפורים. הימים האלה אמורים לעורר את ליבנו, לבחון את אורחותינו, לגרום לנו לקבל החלטות טובות, להשתנות, לתקן. אבל אז חולפת בנו המחשבה: הלוא גם אשתקד ניסינו להשתנות, והרבה לא נשתנה. רק מעטים מצליחים באמת לחולל שינוי מהותי בחייהם; רובנו ממשיכים במתכונת חיינו וחוזרים על אותן משובות.

בנקודה זו חשוב לזכור את משל העכביש. עצם ה'פרפור', אי-ההשלמה עם המצב, הניסיון להיחלץ — הוא חבל ההצלה שלנו. גם אם לא נצליח להגשים את כל ההחלטות הטובות, עצם השאיפה משאירה אותנו על-פני המים. היא מוכיחה שעדיין נותרה בנו רוח-חיים של מאבק ושל ניסיון להיחלץ מקורי ההרגלים והחסרונות.

מלבד זאת, כל ניסיון נוסף מגדיל את סיכוינו להצליח. רבים ניסו למצוא עבודה ונדחו. מי שיתיאש, אכן יישאר מובטל לנצח, אך מי שינסה שוב ושוב, גדולים סיכוייו שיעצם למקום הנכון ולאדם הנכון וימצא עבודה. גם בחיי הרוח מילת-המפתח היא — לא להתייאש, לנסות שוב ושוב. אולי דווקא השנה נצליח.

הדבר החשוב ביותר הוא לא להיות שבעי-רצון מעצמנו. תכונת 'השמח בחלקו' היא נפלאה בכל הקשור לעולם החומר. ככל שאדם שמח יותר במה שיש לו ואינו שואף לאגור עוד כסף ונכסים — כן גדל אושרו. אך בכל הקשור לנכסים רוחניים — תורה, מעשים טובים, מידות טובות — כאן תכונת 'השמח בחלקו' היא תכונה גרועה מאוד. בעולם הרוח, העדד שביעות-רצון ושאפתנות מתמדת — הן התכונות הנכונות והראויות. בלעדיהן האדם קופא על שמריו, אינו מתקדם, וממילא נגרמת נסיגה.

ה' קרוב אלינו

את הביטוי "אצלי הכול בסדר", יש למחוק ממערכת המושגים של יהודי. אין דבר מסוכן יותר בעולם הרוח משיעוּת-רצון עצמית. זה המתכון הבטוח להתנוונות רוחנית ולאובדן היוזמה והחיות. התורה מצביה לפנינו רף גבוה כל-כך של שאיפות ויעדים, שלעולם לא נוכל להיות מרוצים. ככל שאנחנו מתקדמים, אנחנו אמורים להבין ולהרגיש עד כמה אנחנו רחוקים מן השלמות ומהזדככות רוחנית אמיתית.

הימים האלה הם הזמן המתאים ביותר לתקן ולשנות. על הימים האלה נאמר "דרשו ה' בהימצאו, קראוהו בהיותו קרוב". הקב"ה קרוב אלינו עכשיו יותר מכל זמן אחר. הוא נותן לנו את הכוחות להחליט החלטות טובות, להתחזק בלימוד התורה, בתפילה, בקיום המצוות, במידות טובות. והוא גם נותן לנו את כל הברכות לשנה טובה ומתוקה.

יש חדש

פדיון כפרות

מנהג ישראל לקיים לקראת יום-הכיפורים את מנהג הכפרות, ולתת את תמורתן לצדקה. בתי-חב"ד ברחבי הארץ מפיצים מעטפות מיוחדות לפדיון כפרות. זאת הזדמנות נאותה גם לקיים את מנהג הכפרות וגם לתת צדקה למוסד העוסק כל ימות השנה במעשי צדקה וחסד ובהפצת אור היהדות בדרכי נועם ובאהבת-ישראל. פרטים בבית-חב"ד המקומי.

עלונים חדשים

לקראת שנת תשס"ו הוציא-לאור צעירי-חב"ד מגוון של עלוני-הסברה חדשים. עלון נרות-שבת-קודש נדפס בכחצי מיליון עותקים, והוא יחולק במהלך השנה לנשי ובנות ישראל. כמורכב הופיעו עלונים מהודרים על חגי תשרי, לילדים ולמבוגרים. עלונים אלו מוגשים בשפה ברורה ובעיצוב מודרני, והם זוכים להצלחה רבה בציבור הרחב.

לוח-שנה לעולים

לקראת השנה החדשה הפיק האגף לקליטת העלייה במרכז צעירי-חב"ד לוח-שנה בשפה הרוסית. יש בו ההלכות והמנהגים שנוהגים בכל יום ובחגים ובמועדים, וכן מצויינים בו זמני הדלקת הנרות בכל העולם. הלוח מופץ בקרב העולים בארץ ובקרב יהודי מדינות חבר העמים. כמורכב הפיקו צעירי-חב"ד סדרת עלונים צבעוניים על חגי תשרי, בשפה הרוסית, לעולים ממדינות חבר העמים.

הנשמה לך 6

תזמורת שלהבת הפיקה אלבום כפול, הנשמה לך 6 שמו, ובו מוגשים שירים חדשים לצד ישנים, ומשתתפים בו גם זמרים אורחים, כמו האחים ברונר, מנדי ג'רופי, אהרון רזאל ועוד. טל' 704120-7001.

זמני השבוע

יושלים ת"א חיפה באר-שבע אילת מיריזוק						
כניסת השבת	5:41	5:56	5:47	5:59	5:59	6:07
צאת השבת	6:52	6:54	6:53	6:54	6:53	7:10
פקס:	03-9606169					
אינטרנט:	www.chabad.org.il					
דואר אלקטרוני:	chabad@chabad.org.il					
נדפס בדפוס יד-החמישה כפר-חב"ד, טל' 03-9600280						
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות						
נא לשמור על קדושת הגיליון						

חתימה טובה זגמר חתימה טובה לכל בית ישראל

לחבר את הפרטים

רבי יהודה אומר שספר-התורה היה מחוץ לארון, אך צמוד אליו.

נקודת היהדות

למעשה, שיטתו של רבי מאיר אינה מתאימה לרוב בני-האדם, ואכן אמרו חז"ל על רבי מאיר "לא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו". הדרך הנכונה בעבור רוב בני-האדם היא כרבי יהודה, שהפרטים מורגשים כמציאות עצמאית, אלא שמורגשת בהם הנקודה.

את פרשת וילך קוראים בשבת תשובה (או בשבת שלפני עשרת ימי תשובה), ויש כאן רמז למהותם של עשרת ימי תשובה: בימים האלה מאירה אצל היהודי נקודת עצם הנשמה, ה'יחידה' שבנפש. העבודה היא, שנקודה זו לא תישאר כשהיא לעצמה, כעבודה מיוחדת של עשרת ימי תשובה בלבד, אלא תהיה קשורה גם ל'פרטים' – לקיום התורה והמצוות בכל ימות השנה, שעצם הנשמה יאיר גם בכל יום רגיל בשנה.

(לקוטי שיחות כרך ט, עמ' 196)

הלוחות וספר-התורה הם בדוגמת כלל ופרטים. בלוחות הברית כלולים כל ענייני התורה, אך בדרך כוללנית ותמציתית, ואילו בספר-התורה כבר מופיע הפירוט וניתנת הרחבה לפרטים של התורה. וכאן השאלה היא, עד כמה צריכים פרטי דיני התורה להיות קשורים לכלל שממנו הם נובעים.

לשמור על העוצמה

רבי מאיר סבור שגם הפרטים צריכים להיות באותה דרגה של נקודת הרעיון. לדעתו, אם הפרטים יתרחקו מהנקודה ומהכלל, הם יאבדו את העוצמה והאור של תמצית הרעיון. לכן, לדעתו, ספר-התורה היה בתוך ארון הברית, לצד הלוחות, דבר המסמל את חיבור הפרטים עם הכלל.

לעומתו רבי יהודה סבור, שכדי שהתלמיד יקלוט את הרעיון, צריך הרב להוציא את הפרטים החוצה, בדרך שתוריד אותם מהדרגה שבה עומדת הנקודה הכללית. אלא שגם לאחר שהפרטים יוצאים מן הכלל החוצה, יש לוודא שיורגש הקשר שלהם אל הנקודה, ושאינן הם עומדים בפני עצמם. לכן

יום הסתלקותו כתב משה רבנו שלושה-עשר ספרי תורה. שנים-עשר ספרים חילק לשנים-עשר השבטים, ואת ספר-התורה השלושה-עשר מסר ללוויים וציווה: "לקוח את ספר-התורה הזה ושמתם אותו מצד ארון ברית ה' אלוקיכם".

ציווי זה, לשים את ספר-התורה בצד הארון, מעורר מחלוקת בגמרא. רבי מאיר סבור שספר-התורה היה מונח בתוך הארון, לצד הלוחות. לפי דעתו, הפירוש בציווי "מצד ארון ברית ה'" הוא לצד הלוחות, בתוך הארון. לעומתו סבור רבי יהודה שספר-התורה היה מונח מחוץ לארון, על "מדף (ש)היה בולט מן הארון מבחוץ". לדעתו, "מצד ארון ברית ה'" הוא כפשוטו – מחוץ לארון, צמוד אליו.

הלוחות והספר

מחלוקת זו בין רבי יהודה לרבי מאיר נובעת מגישתם השונה לדרכי החכמה. כאשר יש כלל שממנו נובעים פרטים, יש מקום לדון עד כמה צריכים הפרטים להיות קשורים אל הכלל המרכזי.

מן המעייין

נושא השבוע: תשובה

אמרת השבוע

למעלה מהבקשות

לאחד מחסידיו של רבי ישראל מרוז'ין היו בעיות קשות בעסקיו. הוא נסע אל רבו, וכל הדרך סידר במוחו את העניינים שיאמר. כשנכנס לחדרו, שכח את כל מה שהתכוון לומר. הדבר חזר ונשנה כשניסה להיכנס אל הצדיק שנית ושלישית. לבסוף שאל את הצדיק לפרש הדבר.

השיב הרוז'יני: "הכוהן הגדול, כשהיה נכנס לקודש הקודשים ביום-הכיפורים, לא היה מבקש מאומה. רק בצאתו מההיכל היה מתפלל תפילה קצרה. מדוע לא ניצל את ההזדמנות הנדירה של הכניסה לקודש-הקודשים כדי לבקש בקשות? אלא שכאשר נכנס אל הקודש נשכחו ממנו כל העניינים הגשמיים, ורק כשנפרד קצת מהקודש היה יכול להתפלל תפילה קצרה".

וסיים הצדיק: "רמז לזה יש במגילת אסתר – 'ובהגיע תור אסתר... לבוא אל המלך – מלכו של עולם – לא ביקשה דבר'".

שנאמר שובה ישראל עד ה' אלוקיך" (יומא טו, ד). גם אם חטאי האדם גדולים עד שנסתמו כביכול חלוני הרקיע, ואין תשובתו יכולה לעבור דרכם, בכל-זאת הקב"ה מקבל את תשובתו. וכיצד? מתחת כיסא-הכבוד.

(דברי שאול)

סידור ההווה

התשובה היא תיקון וסידור ההווה, חרטה על העבר, קבלה טובה על להבא. כאשר ההווה מסודר כראוי, אפשר למלא את החסר, או את הלא-טוב של העבר, ולעשות גדרים וסייגים בדבר העתיד.

(אגרות-קודש)

חמישה זמנים

חמישה זמני תשובה הם: חודש אלול – העבודה של תיקון לבושי הנפש, מחשבה דיבור ומעשה; ימי הסליחות – תיקון המידות; ראש-השנה – תיקון המוחין; בין כסה לעשור – תיקון הרצון; יום-הכיפורים – תיקון התענוג.

(הרבי הרי"צ מליובאוויטש)

אין עוד מלבדו

"שובה ישראל עד ה' אלוקיך" (הושע יד, ב). יש לשוב בתשובה עד שמרגישים בלב ש"ה' הוא אלוקיך", שאין עוד מלבדו.

(רבי משה מקוברין)

תכשיט לקב"ה

"עד" הוא גם מלשון עדי ותכשיט. התשובה היא כמו תכשיט לפני הקב"ה, עד שעל-ידי תשובה מאהבה אפשר להפוך את הזדונות לזכויות.

(בית אברהם)

תשובת הרבים

כאשר היחיד שב בתשובה, תשובתו מגעת "עד ה'", דבר המורה על מרחק מסויים, אולם בהמשך נאמר שם "ושובו אל ה'", "שובו" בלשון רבים, כי כאשר רבים שבים בתשובה, תשובתם מגיעה עד דרגת "אל ה'".

(האר"ז"ל)

תחת כיסא-הכבוד

"גדולה תשובה שמגעת עד כיסא-הכבוד,

הבטחה ביום הקדוש

בעיר-הולדת בוקובסקו, שבמחוז סאנוק בפולין, היה עגלון צולע, עטור זקן צהוב מדובלל, ושמו יוסף-שמעון הינטר. לפרנסתו עבד יוסף-שמעון בפרך, בהובלת סחורות עם סוסו הכחוש, בקיץ הלוטה ובחורף המושלג.

בעיר התגוררה גם משפחה ברוכת-ילדים. הייתה להם בת שהגיעה לפרקה, לאה שמה. היא הייתה נערה מוכשרת ובעלת מידות טובות, אולם סבלה מהתקפות טירוף. בזמנים כאלה הייתה שוברת והורסת מכל הבא לידה. קראו לה 'די משווגענע לאה' ('לאה המשוגעת').

ליל היום הקדוש בבית-הכנסת של חסידי צאנז. החזן מכין עצמו לגשת לעמוד ולפתוח בתפילת 'כל נדרי'. חיל ורעדה באוויר. לפתע, בלי שום הודעה מוקדמת, התפרצה 'לאה המשוגעת' כסופה לעבר ארון-הקודש הפתוח והחלה לצעוק ולהשתולל. איש לא העז להתקרב אליה.

רק יוסף-שמעון העגלון אזר עוז וניגש אליה. הוא קרא לה לעזוב את המקום ולעלות לעזרת-הנשים. חשובתה של לאה הייתה מפתיעה: "אני מסכימה, בתנאי שתבטיח להתחתן איתי".

"אתחתן איתך", אמר לה יוסף-שמעון, בהבינו כי אם רצונו להוציא את לאה מבית-הכנסת, בהסכמתה, עליו להסכים לתנאה. כעבור רגע עזבה לאה בשקט את ארון-הקודש ויצאה מאולם בית-הכנסת. הקהל היה אסיר-תודה ליוסף-שמעון, שבזכות תושייתו ניצל כבודו של היום הקדוש והיה אפשר לקיים את התפילה.

לאחר יום-הכיפורים פנה יוסף-שמעון לרב העיר, בשאלה מה לעשות בהבטחתו ל'לאה המשוגעת'. "את הבטחתך ללאה — לפני 'כל נדרי' וליד ארון-הקודש הפתוח — עליך למלא", פסק הרב, והוסיף ברכה: "קיים את הבטחתך וה' יהיה בעוזך".

יוסף-שמעון ולא התחתן, והמזל החל להאיר להם פנים. יוסף-שמעון החל לעסוק במסחר, ובכל אשר עשה — הצליח. עם הזמן התעשר והלך, ואף בנה בית רחב-מידות בכיכר העיר. לו ולאשתו נולדו ארבעה בנים ובת, מוצלחים ופייתואר. הבן הצעיר, אהרון, למד איתי בישיבת עץ-חיים בעיר.

מדי יום ביומו הייתה לאה ממלאת

קשוט עצמך

הפעילות להפצת התורה אינה אמורה להיות מותנית בשלמות האישיות שאליה הגיע הפעיל, ובכל-זאת יש חשיבות רבה לדרגתו בעבודת ה'. בהמשך הפסוק המדבר על החובה לעזור לזולת: "הלוא פרוס לרעב לחמך... כי תראה ערום וכיסיתי" (ישעיה נח, ז), נאמר: "ומבשרך לא תתעלם", שהיא החובה לפעול עם עצמך. הרבי מליובאוויטש מדייק בלשון הפסוק: "עליך לזכור שלך-עצמך גם יש 'בשר', ובשר חומרי, שאותו צריכים להשרות, למלוח ולשטוף" (לקוטי שיחות כרך ד, עמ' 1059).

בימי-קדם נהגו חסידים לאחל: "שהשם יתברך ייתן לנו לב טוב לעשות טובה לזולת, ושלא נשכח גם את עצמנו" (ספר המאמרים תשי"א עמ' 153). לפעמים דווקא הפעילות עם הזולת, כאשר רואים יהודים שהיו רחוקים משמירת תורה ומצוות, והנה הם מתעוררים ומשנים את חייהם מן הקצה אל הקצה — מעוררת את הפעיל עצמו, שגם הוא צריך להתעורר ולהשתנות ולתקן את הדורש תיקון.

היהודי השני מרגיש

זו אכן עצה טובה למי שמרגיש קושי להתעורר ולתקן את מעשיו: "לפעמים יש להקדים את הפעולה של 'קשוט אחרים' — כשרואה שאין לו כוח לעבודה של 'קשוט עצמך', מצד התגברות היצר וכו', שאז צריך להתחיל ב'קשוט אחרים', ובזכות זה יצליח גם ב'קשוט עצמך', על-דרך מאמר רז"ל 'המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחילה'" (ספר השיחות תשמ"ט כרך א, עמ' 126).

עם זה, תיקון החסרונות האישיים הוא בעל חשיבות רבה לא רק לאדם עצמו, אלא גם ליכולתו להשפיע על הזולת: "כאשר יש לאדם עצמו חסרונות, שאין הוא עוסק בתיקונם, מרגיש זאת גם היהודי השני. הדבר מקשה עליו לפעול על היהודי השני את הפעולה הנדרשת. צריכים אפוא לדעת את גודל האחריות שבתיקון החסרונות העצמיים, שכן אם לא עוסקים בכך, גורמים נזק לא רק לעצמנו, אלא גם לאחרים" (לקוטי שיחות כרך א, עמ' 79).

כל אחד ואחד יכול לפעול בהפצת היהדות, אבל מידת הצלחתו תלויה גם-כן ביכולתו לדבר "דברים היוצאים מן הלב", שאז 'נכנסים אל הלב'. "כאשר אינו רואה הצלחה מיידית בפעולותיו, ייתכן שסיבת הדבר היא החיסרון בדבריו, שאינם דברים היוצאים מן הלב באמיתיות, או שהחיסרון הוא בהתנהגותו האישית, שאינה שוללת לחלוטין את הטענה 'קשוט עצמך'" (התוועדות תשמ"ה כרך ב, עמ' 1074).

הקדמה להצלחה

פעמים רבות ציין הרבי שאין להסתפק בפעילות להפצת היהדות חוצה אלא יש להשקיע גם בעבודה עם עצמך. למשל (תורת מנחם כרך ו, עמ' 20): "ישנם מי שנתמנו לפעול בעניינים של עסקנות ציבורית, ובמהלך עסקנותם התחילו להרגיש תענוג גדול בעסקנות, וכל כך נשתקעו בזה עד ששכחו לגמרי את עצמם... ועל זה באה ההוראה..."

(א) למרות גודל המעלה שבעסקנות ציבורית, יש להגביל את הזמן המוקדש לעסקנות שיהיה בהתאם למה שנצטווה (שעה אחת, ב', ג' או ד' שעות, וכיוצא-בזה), שכן במשך זמן זה פועל הוא את כל מה שביכולתו לפעול, וממילא אין לו להשקיע בזה זמן נוסף, מכיוון שעל-ידי זה לא יתוסף בפועלו.

(ב) בלבד בלבד עם פעילות בעסקנות ציבורית, צריך לחשוב גם על עצמו, כמו שכתוב 'ומבשרך לא תתעלם'. דהיינו, לעסוק בבירור עצמו, לטבול במקווה, ללמוד חסידות ולהתפלל באריכות וכו', ובכללות, כפתגם החסיד ר' גרשון-דב, שה'מחר' צריך להיות באופן אחד לגמרי. ולא עוד אלא שהמחשבה על עצמו היא ההקדמה שעל-ידיה תהיה העסקנות כדבעי, שלא יבוא למצב שישתקע בעסקנות עד שישכח לגמרי את עצמו".

בתוך ימים אחדים כבשו את פולין. בזמן שכל יהודי העיר חוו עוני ורעב, גם אז הצליח יוסף-שמעון, בעזרת שוחד, לנהל כל מיני עסקים. ידו הייתה פתוחה, והוא סיעע ככל שיכול גם בתקופת המלחמה.

סלים במצרכי מזון, והייתה סובבת בין עניי העיר ומחלקת להם. מפעם לפעם הייתה נתקפה שיגעון. תריסי הבית היו אז מוגפים, אך קולות ניפוץ הכלים נשמעו היטב בחוץ.

בלי"ז באלול תרצ"ט פרצה המלחמה הארורה, וקלגסי הנאצים פרצו בסערה. בכ"א באלול תש"ב הגיע יום הגירוש

וההשמדה. כל יהודי העיר נלקחו לתאי הגזים בבלזן. יוסף-שמעון ומשפחתו הסתתרו בחסותם של שוטרי העיר, ובכלל זה המפקד. לאחר מכן התחייבו השוטרים ליוסף-שמעון כי אם יתן להם את כל כספו, ישאירו את משפחתו בחיים. הוא, כמובן, נתן להם את כל כספו.

ביום השלישי אחרי הגירוש הכללי נלקחה כל משפחת הינטר — ובכללה הבן הגדול, שכבר היה נשוי ואב לילד — על-ידי אותם שוטרים (השוטרים שניוונו מהם ביד רחבה), לבית-הקברות המקומי.

ראשון להירצח היה בנם-בכורם של יוסף-שמעון ולאה. למחרת נלקחו שוב כל בני-המשפחה לבית-העלמין ואז רצחו הגרמנים ביריות את הבן השני. ביום השלישי רצחו את לאה. ביומיים הבאים נרצחו גם הבן השלישי והבת. לבסוף נותרו רק יוסף-שמעון ובנו הצעיר, אהרון. גם הם נלקחו לבית-הקברות. ביוסף-שמעון ירו למוות, ואילו אהרון הצליח, בדרך נס, לקפוץ מעל חומת בית-הקברות ולהימלט.

במנוסתו נפצע אהרון ברגלו. אף-על-פי-כן הצליח להימלט מידי הגרמנים ולחבור לקבוצת יהודים שהסתתרו ביערות. על-אף התנאים הקשים והבלתי-אנושיים שבהם נאלצו לחיות ביער, הצליח אהרון להחלים מפציעתו. אני שולחתי למחנה זסלב ולאחר מכן הועברתי למחנה-העבודה טרפצ'ה. כל יום יצאנו לעבודה בסלילת כבישים. יום אחד עלה בידי להימלט מהעבודה ולהצטרף אל אחיי שהסתתרו ביער. שם פגשתי את חברי אהרון.

לאחר נדודים משותפים בסלובקיה ובהונגריה ניסינו יום אחד לעבור בגבנה את הגבול לרומניה. אלפים רבים הצליחו לחצות גבול זה. לאחר שחרור רומניה בידי הסובייטים אפשר היה בדרך זו להגיע למקום מבטחים. דווקא במקרה זה חדל מזלו של אהרון מלהאיר לו פנים. הוא נורה בידי משמר-הגבול הרומני ומת. בן עשרים וחמש היה במוותו.

חציתי את הגבול בדיוק ביום שבו כרתו הרומנים שביתת-נשק עם הרוסים. לאחר חגי-הסוכות תש"ה עליתי לארץ ותקעתי יתד בירושלים. מאז לא עזבתי את ירושלים, ואף זכיתי בחסדי ה' להקים בה משפחה לתפארת.

אולם עד היום ליבי דואב על משפחת הינטר, שהייתה מיוחדת ונדיבת-לב, ושלא נשארה ממנה אפילו נפש אחת לפלטה. במיוחד אני נזכר בהם בכל שנה ושנה, לבלי יום-הכיפורים, כאשר החזן והקהל מתכוננים לתפילת 'כל נדרי'. היורזא דברים אלה גל-עד לזכרה.

תודתנו למספר הסיפור — ר' יצחק צוקרננדל, ירושלים

תפילה "ממעמקים"

"הקאפו שלנו היה אוסטרי מווינה, אסיר פוליטי בעצמו, שלא שגא יהודים. סיפרנו לו שבלילה יחול היום הקדוש לנו וביקשנו את הסכמתו להתפלל. סוכם שנתכנס בתוך המנהרה, והוא יישאר בפתח, כדי להזהיר אותנו מפני הגרמנים. התכנסנו לתפילה 'כל נדרי', ולמזלנו הגרמנים לא הופיעו."

כל נדרי במנהרה

"אפילו עכשיו, כשאני נזכר באותה תפילה, בשרי נעשה חידודין-חידודין. כארבעים יהודים מתחת לאדמה, מושפלים, מפחדים ובקושי נושמים – שואלים רשות 'להתפלל עם העבריינים' ומבקשים 'ונסלח לכל עדת בני-ישראל'. זאת הייתה תפילה 'ממעמקים' בכל המובנים. תפילת 'כל נדרי' כזאת לא התפללתי מימיי, לא בשנים שקדמו לה ולא בכל אלה שבאו לאחריה."

בשנת תש"ח עלה אלכסנדר לארץ וזכה להקים כאן משפחה עם רעייתו, אף היא ניצולת שואה, ילידת לודז'. יש להם ילדים ונכדים ו"הרבה נחת". לאורך ימים ושנים טובות.

אלכסנדר: "תפילת 'כל נדרי' כזאת לא התפללתי מימיי"

מחזור על שק מלט

נראה שהקצין חיבב את אלכסנדר ואולי אף חיפשו דרך לבטא רגש אנושי שפיעם בו. פעם אחרת עבר לידו ולחש, כאילו לעצמו: "אם רצונך להתעדכן בנעשה, תוכל לקחת את העיתון שעוטף את האוכל שלי". מאז נהג לזרוק את העיתון בקרבתו. "כך למדנו, אני וחבריי, על הנעשה בעולם ובחזיתות הלחימה", אומר אלכסנדר.

ערב יום-הכיפורים תש"ה. אלכסנדר וחבריו רצו להתפלל בלילה את תפילת 'כל נדרי'. במהלך היממה הקודמת כתבו קטעים שזכרו בעל-פה מתפילת היום הקדוש, על פיסות נייר שגזרו משקייה-מלט.

א ת הזוועות שחוה אלכסנדר וינברג בימי השואה הוא מעדיף לשמור לעצמו. "יש דברים שאפילו לבני ולנכדי לא העזתי לספר", הוא אומר בקול חנוק מדמעות. קל לו הרבה יותר לספר על נקודות האור שהבליחו בתוך החושך הגדול.

בגיל 84 עדיין הוא משמש גבאי בית-הכנסת שארית-ישראל שברמת-גן. איש צלול, חביב ונמרץ. בשנה שעברה סיפר לרב בית-הכנסת, הרב בנימין קופרמן, על תפילת 'כל נדרי' בלתי-נשכחת שחוה באותם ימים. בערב יום-הכיפורים סיפר הרב את סיפורו מעל בימת בית-הכנסת וריגש את כל המתפללים.

כריך בעלטה

אלכסנדר נולד בעיירה סלומניקי שליד קרקוב. אחר-כך עברה משפחתו לקרקוב. לאחר פרוץ המלחמה נשלחו בני-המשפחה למחנה-הריכוז פלאשוב. באחת הסלקציות הראשונות הפריד מלאך המוות בינו ובין אביו, שאמנם היה בן ארבעים וארבע בלבד, אך בעיני הנאצי נחשב מבוגר מכדי לחיות. מפלאשוב נשלח אלכסנדר למחנה-הריכוז מטהאוזן, ושם שהה עד סוף המלחמה.

מדי בוקר היו הוא וחבריו מוסעים ברכבת להרים, כדי לכרות שם מנהרות שבהן אחסנו הגרמנים ציוד מלחמתי. "הדרך עברה במנהרה חשוכה, והיו רגעים שבהם השתררה ברכבת עלטה גמורה. פעם אחת, באותם רגעי חושך, תחבה יד אלמונית כריך לחיקי. לאחר מכן קלטתי שהיד שייכת לקצין אס-אס. מאז השתדלתי להימנע בנסיעות צמוד אליו, ואכן בכל פעם קיבלתי ממנו כריך. שתי פרוסות עם מרגרינה, שהיו בשבילי אוצר אמיתי."

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

מנהג 'כפרות'

שאלה: מהי משמעות מנהג ה'כפרות' בערב יום-הכיפורים?

תשובה: מנהג עתיק מימי הגאונים, הנהוג זה דורות רבים ברוב קהילות ישראל, לעשות מעין 'קרבן' בתרנגול לקראת יום-הכיפורים, "נפש תחת נפש", לעוררנו לחזור בתשובה בכל לב ונפש.

כדי שלא ייראה כמקריב קודשים מוחץ למקדש, בחרו במין זה, שאינו עולה כלל על המזבח. ועוד, שהתרנגול נקרא 'גבר', ולכן הוא מכפר על האדם.

לוקחים תרנגול לגבר ותרנגולת לאישה (אם אפשר, אחד לכל נפש). מוטב שיהיו לבנים, משום שנאמר (ישעיהו א, יח): "אם יהיו חטאיכם כשנים – כשלג ילבינו". אומרים עליו כמה פסוקים ומסובבים אותו סביב הראש באמירת: "זה חליפתי, זה תמורתך, זה כפרתי...".

יותר מכול חשוב שהשחיטה והבדיקות ייעשו כדת וכדין, על-ידי שוחט מוסמך וירא-שמים, בפיקוח רבני צמוד. אם

חוששים שהלחץ יהיה גדול מדי, יש להקדים את ה'כפרות' בכמה ימים.

על-פי האר"י, ה'כפרה' היא מעין ה'שעיר המשתלח', הבא לכפר על כל עוונות בית-ישראל, ועיקר עבודתה היא בשחיטה. לכן אם היה פגם בשחיטה עצמה, צריך כפרה אחרת; אך אם השחיטה נעשתה כדון, אפילו אם גילו שהעוף 'טרפה', כבר נעשתה ה'כפרה'.

נוהגים לתת את העוף לעניים. יש לדאוג שהעוף הוכשר תחילה כדון, ולפחות יש לוודא שהמקבל יכשירו כראוי. יש פורים את הכפרות ונותנים את שויין לעניים, כדי שלא יתביישו במה ש'נותנים להם את העוונות'.

את האיברים הפנימיים נהוג לזרוק לאכילת בעלי-חיים, שראוי לרחם על הבריות כדי שירחמו עלינו מן השמים. מי שלא מתאפשר לו לערוך כפרות בתרנגול, יעשה זאת בדג, ובאיך-ברירה – בכסף, שיינתן לצדקה.

מקורות: טושו"ע או"ח סי' תרה, נו"כ, שו"ע אדמו"ר הזקן וכף החיים שם. שער הכולל פ"ד, א-ב. שו"ת יחזה דעת ח"ב סי' ע"א.

ביטוח הבריאות הטוב במדינה!!!
גפן מבטחים
 גם לך מגיע את קרן הפנסיה "מבטחים" - הקרן הטובה בישראל עם הרחבה מלאה לאובדן כושר עבודה!
קבוצת גפן - המבטחת המורשת של הציבור הדתי
1800-39-33-39

אתרוגי כפר חב"ד גורליק - נפרסטק
 050-5377894/5, 03-9606303, 03-9607579

גם השנה אתה יכול לברך על אתרוג מהודר, שבירך עליו כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש בשנת אראנו נפלאות (תנש"א).

 מטע "אתרוגי כפר חב"ד" צמח מזרעי האתרוגים שקיבלנו מהרבי בשנת אראנו נפלאות (תנש"א) לזכות בהם את כלל ישראל.
 אתרוגי "אראנו נפלאות" בכל רמות ההידור ובמחירים נוחים.
 בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה
 א' גורליק, מ' נפרסטק

סוכות נחלים
 חנויות המפעל: מרכז - מושב נחלים, אלונית גאליה - כביש יבנה רחובות, ירושלים - גבעת שאול (ליד ספס לייק), צפון - צומת כפר חסידים, דרום - באר שבע - מרכז הנגב, שחק - א.ת. באר טוביה
 מרכז מידע ארצי להזמנת טלפוניות ומידע על נקודות המכירה: **1-800-706-706**
 וניפיים בכל רחבי הארץ www.sukah.co.il